

REMISSVAR

2021-09-20

Dnr: BO 2021:0232

Justitiedepartementet

Utvisning på grund av brott – ett skärpt regelverk (SOU 2021:61)

Barnombudsmannens besvarande av remisser tar sin utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som sedan 1 januari 2020 är lag i Sverige.

Barnombudsmannen kommenterar de förslag i utredningen som vi bedömer som särskilt relevanta utifrån ett barnrättsperspektiv.

Sammanfattning

Likt vad som framgår i utredningen konsekvensanalys för barn (avsnitt 12.3.4) anser Barnombudsmannen att förslagen om ett skärpt regelverk sammantaget innebär att fler barn själva kan bli föremål för utvisning och att barn kan drabbas för att fler föräldrar blir föremål för utvisning. Barnombudsmannen vill därför betona att det är av stor vikt att noggranna bedömningar görs i varje enskilt fall och att konsekvenser för berörda barn beaktas, utreds och redovisas.

Kommittédirektivets instruktion

Barnombudsmannen ser positivt på det kommittédirektivet anger att en grundläggande utgångspunkt för utredningen ska vara att *principen om barnets bästa i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter ska beaktas* (s. 530).

Dock vill Barnombudsmannen understryka vikten av att barnkonventionen tolkas och tillämpas som en helhet. I utredningens kapitel om internationella åtaganden (avsnitt 3.3.4) redogörs barnkonventionens innehåll och tolkning och det tydliggörs att rättigheterna i konventionen dock ska tolkas i förhållande till varandra och utifrån ett helhetsperspektiv. Samtidigt saknas en koppling till andra relevanta artiklar både i utredningens konsekvensanalys för barn och i de förslag som kan ha en påverkan på barn.

5.6.2 Utlänningar som kom till Sverige som barn

Utredningen föreslår att förbudet mot att utvisa den som kom till Sverige som barn ersätts med ett kvalificerat krav för utvisning. Detta innebär att den som kom till Sverige innan hen fyllde 15 år och hade vistats här sedan minst fem år när åtal väcktes kan utvisas när hen gjort sig skyldig till ett brott som är särskilt allvarligt.

I utredningen nämns att det liksom tidigare inte bör komma i fråga att utvisa någon som är under 18 år och med föräldrar bosatta i landet. Samtidigt lyfts att när brottsligheten är synnerligen allvarlig bör utvisning emellertid inte vara uteslutet. Likt som utredningen nämner ställs i barnkonventionen (art. 3 barnkonventionen) inget förbud upp mot utvisning av barn på grund av brott. Barnombudsmannen vill dock att det förtydligas i det fortsatta arbetet i vilka situationer och i vilka inte en utvisning kan bli aktuell för ett barn som begått brott. Detta för att ge ytterligare vägledning för rättstillämparen och för att på så vis undvika att barnets rättigheter inskränks.

5.4.1 Domstolen ska särskilt beakta utlänningens etablering i det svenska samhället

Enligt vad som anges i utredningen ska skälen för utvisning fortsättningsvis vägas mot utlänningens anknytning till Sverige. Utlänningens familjeförhållanden bör även fortsättningsvis beaktas vid bedömningen av dennes anknytning till Sverige.

Vad gäller en underårig synes utredningen utgå från att med familj avses i sammanhanget barnets föräldrar (s. 206–207).

Barnombudsmannen vill i detta sammanhang betona barnets rätt till privat- och familjeliv (art 16 i barnkonventionen) och belysa att barnets familjeförhållanden kan bestå av andra personer än barnets föräldrar. Barnrättskommittén har i Den allmänna kommentaren till barnkonventionen nr 14 om barnets rätt att i första hand få beaktat vad som bedöms vara barnets bästa uttalat att begreppet "familj" måste tolkas i bred bemärkelse och omfattar biologiska föräldrar, adoptiv- eller fosterföräldrar, syskon eller, där det är tillämpligt, medlemmar av slakten eller lokalsamhället i enlighet med lokala sedvänjor.

Även sådana relationer och inte bara relation till föräldrar bör alltså vara av relevans för att bedöma anknytning till Sverige när det gäller en person under 18 år och det är därför angeläget att utredningen tar hänsyn till en bredare familjekrets och att detta tas i beaktande i den fortsatta beredningen.

Föredragande i ärendet har varit utredare Lisa Ivarsbacke. I den slutliga handläggningen av ärendet har även t.f. avdelningschef Tove Björnheden deltagit.

Elisabeth Dahlin
Barnombudsman